

Marko Badrić
Antun Barić
Ivan Gelemanović

UKLJUČENOST UČENIKA U ŠKOLSKA ŠPORTSKA DRUŠTVA NA PODRUČJU POSEBNE DRŽAVNE SKRBI

1. UVOD

Prostor između rijeke Une na jugu i rijeke Kupe na sjeveru naše zemlje obilježen je povijesnim događanjima koji su ostavili duboki negativan trag na demografska obilježja. Ovdje se danas radi o rijetko naseljenom prostoru koje ima vrlo dobre prirodne resurse za naseljavanje, osim prirodno očuvanog okoliša i velikih kompleksa listopadnih šuma, kraj o kojem dajemo prikaz značajan je i kao geostrateški položaj u očuvanju potpunosti Republike Hrvatske. Osim lošeg demografskog stanja, ovo je područje ostalo opterećeno ostalim socijalnim nedaćama: velikom nezaposlenošću, slabim ulaganjima u razvoj, prometnom nepovezanošću, iseljavanjem u druge dijelove zemlje i sl. Ti čimbenici su ujedno i neki od pokazatelja stanja u kojima djeluju škole na ovom području posebne državne skrbi i koji će utjecati na rezultate istraživanja koje se odnosilo na prostor, u kojem djeluju osnovne škole smještene u veća urbana središta: Hrvatska Kostajnica, Dvor, Glina, Topusko, te manja seoska naselja: Jabukovac, Gora, Mečenčani.

Osnovne škole postaju na ovom prostoru jedini čimbenik institucionalnog odgoja i obrazovanja kao i okupljanja te poželjne socijalizacije. U toj se djelatnosti osobita pozornost posvećuje upravo kineziološkim aktivnostima iz osnovnog razloga što je sindrom nekretanja nazočan i na ovim prostorima. "Naime, ako se proces hipokinezije suvremenog čovjeka nastavi dosadašnjim tempom, ne samo da će zdravlje biti još ugroženije, nego se može dogoditi da mu već sutra liječnik propiše kretanje kao lijek" (Findak, Prskalo, 2003.,144). Populacija učenika svih dobi zahvaćena hipokinezijom, bez obzira na mjesta stanovanja, što proizlazi iz sedentarnog načina života što uz obilje hrane najčešće nepotvrđena podrijetla i povećanom intelektualnom i emocionalnom aktivnošću (Nagyová, Ramacsay 1999.) predstavlja multiplicirani problem.

Satnica predmeta tjelesna i zdravstvena kultura u redovnoj nastavi je ostala nedostatna (dva sata tjedno) što je razlog više poticanja rada školskih športskih društava. Školska športska društva djeluju pri svakoj osnovnoj školi koje su ušle u anketiranje. Društva djeluju u okviru nastavnog procesa kroz izvannastavne aktivnosti.

2. CILJ RADA

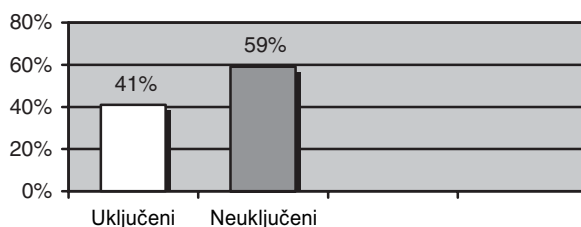
Cilj rada je utvrditi frekvenciju uključenosti učenika u rad školskih športskih društava, te utvrditi koje promjene valja provesti u osnovnim školama da bi došlo do napredovanja prema sustavnosti odgoja i obrazovanja za veću uključenost učenika u rad školskih športskih društava.

3. METODE RADA

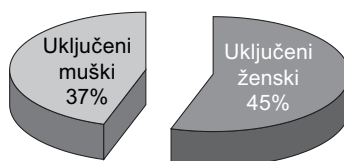
Uzorak istraživanja čini 151 učenik i učenica osmih razreda iz različitih škola po lokaciji, opremljenosti i socijalnom okružju, a zajedničko je da se svi ispitanici nalaze na području posebne državne skrbi koja ima svoje specifičnosti te imaju registrirane školska športska društva. Anketni upitnik obrađivao je slijedeće podatke: spol, uključenost u školsko športsko društvo, prostor u kojem vježbaju, broj tjednih treninga, tko obavlja stručan rad i uključenost u izvanškolsku športsku aktivnost. U analizu su uvrštene one varijable koje najzornije prikazuju količinu i uvjete rada u školskim športskim društvima na područjima posebne državne skrbi.

4. REZULTATI I RASPRAVA

Rezultati anketiranja učenika osmih razreda na području posebne državne skrbi predočeni su u obliku grafičkih i deskriptivnih prikaza. Analiza podataka pokazuje da je postotak uključenih učenika osmih razreda u školska športska društva vrlo nizak (41%) što nam prikazuje slika 1. Od ukupnog broja uključenih učenika dolazimo do neočekivanih rezultat omjera uključenosti muške i ženske populacije što je vidljivo iz prikaza (slika 2), da je ženska populacija više uključena u rad školskog športskog društva (45%).

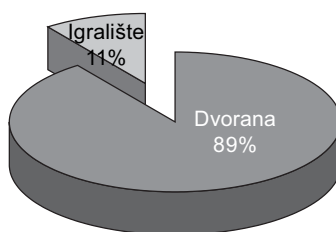

Slika 1. Uključenost učenika osmog razreda u školska športska društva od ukupnog uzorka

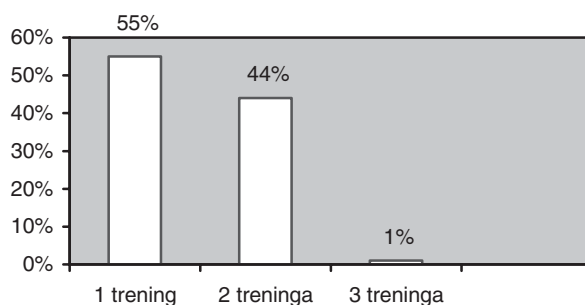
Slika 2. Uključenost u školsko športsko društvo učenika osmog razreda po spolu

Istraživanje pokazuje da se 89% aktivnosti obavlja u školskim dvoranama (slika 3) koje svojim dimenzijama ne zadovoljavaju uvjete svih športova, prije svega rukometa i košarke.

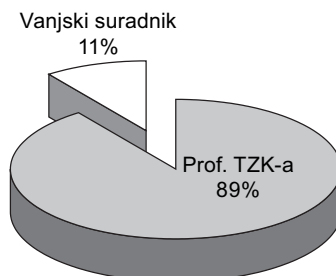
Slika 3. Prostor za športsku aktivnost

Rezultati istraživanja pokazuju nam da 55% ispitanika imaju jedan sat treninga tjedno što je nedostavno a tek 1% ispitanika ima tjedno tri sata treninga.

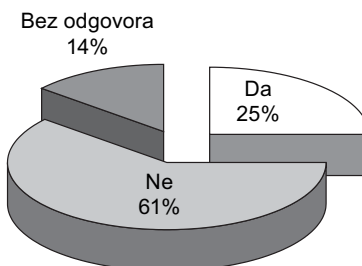
Slika 4. Broj treninga tjedno učenika uključenih u športsko društvo

Za kvalitetu rada u školskom športskom društvu najvažniji aspekt je stručan rad koji se provodi pod paskom visoko educiranih profesora kineziologije 89% dok manji dio rada obavljaju vanjski stručni suradnici (11%), obično su to treneri u lokalnim klubovima.

Slika 5. Obavljanje stručnog rada u športskim školskim društvima

Slika 6. prikazuje uključenost ispitanika u sudjelovanje u izvanškolske športske aktivnosti, a to su najčešće razni športski klubovi i potvrđuju naša razmišljanja o velikoj pasivnosti što potvrđuje i broj 61% onih koji nisu uključeni ni u ovaj vid športske afirmacije, dok je 25% učenika vrlo nizak postotak jer to znači da se samo jedna četvrtina ispitanika aktivno bavi športom izvan škole.

Slika 6. Uključenost u športske klubove izvan škole

Slične rezultate pokazuje Anderssen (1996.) u Mađarskoj gdje većina djece dovoljno ne poznaje vrijednost i ne prakticira dovoljno tjelesno vježbanje te da im je generalno slabiji zdravstveni status. Međutim, istraživanje Horgana (2005.) pokazuje da 39% dječaka i 58% djevojčica u dobi od 7 do 18 godine ne provodi preporučenu aktivnost od najmanje jednog sata dnevno. Navodeći pozitivne engleske primjere Donovan i sur. (2006.), u prilog vježbanju u kojem središnje mjesto ima dijete i s posebnim naglaskom na zdravlju, ističu partnerski odnos s lokalnom zajednicom.

5. ZAKLJUČAK

Na osnovi rezultata provedenog istraživanja zaključujemo da je stanje na području posebne državne skrbi vrlo zabrinjavajuće zbog malog broja uključenih učenika u rad školskog športskog društva. Kako je istraživanje provedeno na učenicima osmih razreda, pretpostavlja se da su oni trebali steći naviku i spoznati važnost svakodnevnog tjelesnog vježbanja, rezultati su još više poražavajući.

Uvjeti za športske aktivnosti su vrlo dobri s obzirom na veliku zastupljenost dvoranskog prostora. Stručni rad visoko obrazovanih kineziologa treba biti preduvjet kvalitetnog rada. Nikako ne smijemo biti zadovoljni s malim brojem sati treninga, s obzirom na tendenciju Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa o potrebi uključivanja učenika u većem broju u športske aktivnosti kao i traženje mogućnosti da športski objekti budu na uporabi učenicima u većem vremenskom trajanju nego sada. To dobiva na značaju i osnivanjem Saveza školskih športskih društava, te pravilnikom Ministarstva u kojemu su jasno naznačene smjernice rada školskih športskih društava. Polazimo da je jedan od ciljeva ovog istraživanja bio i preporuka osnovnim školama da uvedu promjene kako bi došlo do napredovanja prema sustavnosti odgoja za veću uključenost učenika u školska športska društva. Osim škola ovu obvezu moraju prihvatiti i lokalne zajednice te utjecati da se upravo opseg športskih sadržaja poveća, ali uvažavati stručne savjete kineziologa.

6. LITERATURA

1. Andersen, D., (1996.). Health and physical education in Hungary: a status report. *ICHPER• SD Journal*, 32 (2), 40-42.
2. Findak, V., Prskalo, I. (2003.). Kineziološko gledište o suvremenoj odgojnoj i obrazovnoj problematici. U: Četvrti sabor pedagoga Hrvatske - Odgoj obrazovanje i pedagogija u razvitku hrvatskog društva. (ur. H. Vrgoč) pp (143-148) Zagreb: Hrvatski pedagoško književni zbor.
3. Donovan, M., Jones, G. and Hardman, K. (2006.). Physical Education and Sport in England: Dualism, Partnership and Delivery Provision. *Kinesiology*. 38 (2006.) 1:16-27.
4. Horgan G. (2005.). Healthier lifestyles series: 1. Exercise for children. *Journal of Family Health Care*. 15(1):15-7.
5. Nagyová, L., & Ramacsay, L. (1999.). The occurrence of the risk factors and health problems of people. In D. Milanović (Ed.) *Proceedings Book of the 2nd International Scientific Conference "Kinesiology for the 21st Century"* (pp. 349 – 351). Zagreb: Faculty of PE, University of Zagreb.
6. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (2006.). Pravilnik o načinu osnivanja, zadaćama, djelokrugu i načinu rada školskih športskih društava, Narodne novine, br. 71/2006.